
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

हस्तलिखीत

रामगीता (दत्तापीठ)

Checked 2012

m 419

श्रीगणेशायनमः ॥ सूतउवाच ॥ एकदासु
खमासीनौपार्वतीपरमेश्वरौ ॥ अन्योन्या
श्लिष्टहृद्बाहुलोकरक्षणतत्परौ ॥ १ ॥ इंद्रा
दिलोकपालैश्चसेवितौचपरात्परौ ॥ पार्व
तीपरिपप्रछतदाधर्माननुक्रमात् ॥ २ ॥

पार्वत्युवाच ॥ मन्नाथजगतांनाथसर्व
यज्ञफलप्रद ॥ त्वत्प्रसादान्मयाज्ञातंधर्म
शास्त्रमनुत्तमं ॥ ३ ॥ प्रायश्चित्तंतुपापानां
कृतंसर्वमशेषतः ॥ ब्रह्महत्यादिपापानां
निष्कृतिंवक्तुमर्हसि ॥ ४ ॥ श्रीमहादेवउ॰ शृ

णुदेविप्रवक्ष्यामिगुह्याद्गुह्यतरंमहत्॥स
नत्कुमारविघ्नेशसंवादंपापनाशनं॥५॥उ
पविष्टंगणाध्यक्षमेकांतेप्रणिपत्यसः॥
सनत्कुमारःपप्रच्छसर्वधर्मविदांवरं॥६॥
सनत्कुमारउवाच॥भगवन्सर्वधर्मज्ञसर्वतत्त्वविशा

रद ॥ द्विजहत्याहरंधर्मवक्तुमर्हसिमेप्रभो

७ ॥ भवद्विनास्यधर्मस्यवक्तानास्तिजगत्त्रये

विनायकउवाच ॥ साधुपृष्टंत्वयाब्रह्मन्सर्व

लोकोपकारकं ॥ ८ ॥ मयाचिरंकृतंकर्मस्मा

रितंभवतानघ ॥ पुराहंगजरूपेणजातःप

र्वतसन्निभः॥९॥ मत्तोहृक्षान्समुत्साद्यमु
निर्हिंसांसमारभं॥ तदामयामुनिगणा
हिंसिताबहवोबलात्॥१०॥ हाहाकारोम
हानासीद्ब्राह्मणानांसमंततः॥ तदाहस्ता
सहस्रेणवेष्टितःपतितोस्म्यहं॥११॥निःसं

ज्ञंमृतनुल्यंमांवीक्ष्यदेवःपितामम ॥ आ
राध्यंजगतामीशंरामंसर्वहृदिस्थितं ॥ १२ ॥
प्रत्यक्षमकरोद्देवंमद्धेतोरघुनंदनं ॥ नदाप्रो
वाचभगवान्श्रीरामःपितरंमम ॥ १३ ॥ श्री
रामउवाच प्रसन्नोस्मिमहादेवकिंमांप्रार्थ

यमेविभो॥ दास्यामियदभीष्टंतेत्रिषुलो
केषुदुर्लभं॥१४॥ श्रीमहादेवउवा॰ द्विजह
त्यासमाविष्टमुमापुत्रमिमंप्रभो॥ निःपा
पंकुरुदेवेशयद्यस्तिमयितेदया॥१५॥ इत्यु
क्तेनतदातेनदययावीक्षितोस्म्यहं॥ नक्ष

याल्लब्धचैतन्योनिर्मलज्ञानबृंहितः ॥
१६ ॥ बहुभिर्गद्यपद्यैश्चस्तुत्वातंप्रणतोस्म
हं ॥ श्रीरामउवाच ॥ ब्रह्महत्यासहस्रस्यप्राय
श्चित्तंवदामिते ॥ १७ ॥ जपनामसहस्रंमेह
त्याकोटिविनाशनं ॥ इतिगुह्यंददौरामः

स्वस्यनामसहस्रकं॥१८॥तस्यस्मरणमा
त्रेणनिष्पापोस्मिनदेवहि॥तदादिसर्वदे
वानांपूज्योस्मिमुनिसत्तम॥१९॥त्वमप्ये
तदधीयानोराघवस्यमहात्मनः॥नाम्नां
सहस्रंरामस्यप्रख्यापयमहामते॥२०॥

सनत्कुमार उवाच॥ धन्योस्म्यनुगृहीतो
स्मि कृतार्थोस्मि गणाधिप॥ त्वत्प्रसादा
न्मयाधीतं रामनामसहस्रकं॥२१॥ शौंक
र उवाच॥ इति विज्ञाप्य देवेशं परिक्रम्य
प्रणम्य च॥ तदादि सनतंजस्त्वास्तोत्रमेत

हरानने ॥२२॥ अवापपरमांसिद्धिंपुण्यां
पापविवर्जितां॥ पार्वत्युवाच श्रोतुमिच्छा
मिदेवेशानदहंसर्वकामदं ॥२३॥ नाम्ना
सहस्त्ररामस्यब्रूहियद्यस्तिमेदया॥ शं
करउवाच अथवक्ष्याम्यभिभोदेविरामनाम

सहस्रकं ॥ २४ ॥ शृणुष्वैकमनाःस्तोत्रंगु
ह्याद्गुह्यतरंमहत् ॥ ऋषिर्विनायकश्चास्य
गायत्रीछंदएवच ॥ २५ ॥ परब्रह्मात्मकोरा
मोदेवताशुभदर्शने ॥ अस्यश्रीरामसह
स्रनामस्तोत्रमंत्रस्य ॥ श्रीमहादेवऋषिः

अनुष्टुप्छंदः॥ श्रीरामः परमात्मा देवता
महाविष्णुरिति बीजं॥ गुणभृन्निर्गुणो म
हानिति शक्तिः॥ सच्चिदानंदविग्रह इति
कीलकं॥ श्रीरामचंद्रप्रीत्यर्थे जपे विनियो
गः॥ श्रीरामचंद्राय अगु॰॥ सीतापनयेन॰।

रघुनाथायमध्य० ॥ भरताग्रजायअ० ॥ दा
शरथात्मजायक० ॥ हनुमत्प्रभवेकरतलक
र० ॥ एवं हृदयादि ॥ श्रीरामचंद्रायहृदयाय०
सीतापतयेसीरसे० ॥ रघुनाथायशीखायै० ॥
भरताग्रजायकवचाय० ॥ दशरथात्मजायने

त्रत्रयाय॰ ॥ हनुमत्प्रभवेऽस्त्राय॰ ॥ अथ
ध्यानं ॥ ध्यायेदाजानुबाहुं धृतशरधनु
षं बद्धपद्मासनस्थं पीतं वासो वसानं नव
कमलदलस्पर्धिनेत्रं प्रसन्नं वामांकारू
ढसीतामुखकमलमिलल्लोचनं नीरदा

भंनानालंकारदीप्तंदधनमुकुटामं
लंरामचंद्रं ॥ २६ ॥ सौवर्णेपंकजेपेदिव्येपुष्प
केतुविराजिते ॥ मूलेकल्पतरोःस्वर्णपी
ठेसिंहाष्टसंयुते ॥ २७ ॥ मृदुश्लक्ष्णतरेरत
त्नजानक्यासहसंस्थितं ॥ रामंनीलोत्प

लश्यामंद्विभुजंपीतवाससं ॥२८॥ स्मित
वक्त्रंसुखासीनंपद्मपत्रनिभेक्षणं ॥ की
रीटहारकेयूरकुंडलैः कटकादिभिः॥
२९॥ बिभ्राजमानंविज्ञानमुद्रंवीरासने
स्थितं ॥ स्पृशंतंस्तनयोरग्रेजानक्याःस

मपाणिना ॥ ३० ॥ वशिष्ठवामदेवाद्यैः से
वितंलक्ष्मणादिभिः ॥ अयोध्यानगरेरम्ये
अभिषिक्तंरघूद्वहं ॥ ३१ ॥ एवंध्यात्वाञ्जपे
न्मंत्रंरामनामसहस्रकं ॥ हत्याकोटियुतो
वापिमुच्यतेनात्रसंशयः ॥ ३२ ॥ रामःश्री

मान्महाविष्णुर्जिष्णुर्देवहितावह:॥ तत्व
मातारकंब्रह्मशाश्वत:सर्वसिद्धिद:॥३३
राजीवलोचन:श्रीमान्श्रीरामोरघुपुंग
व:॥रामभद्र:सदाचारोराजेंद्रोजानकीप
ति:॥३४॥ अग्रगण्योवरेण्यश्चवरद:पर

स.

१०

मेश्वरः॥ जनार्दनोजितामित्रः परार्थैक
प्रयोजनः॥ ३५॥ विश्वामित्रप्रियोदांतः
शत्रुजिच्छत्रुतापनः॥ सर्वज्ञः सर्वदेवादिः
शरण्योवालिमर्दनः॥ ३६॥ ज्ञानभव्योप
रिछेद्योवाग्मीसत्यव्रतः शुचिः॥ ज्ञानग

स.

म्योदृढप्रज्ञः खरध्वंसीप्रतापवान् ॥ ३७
क्षान्तिमानात्मवान्वीरो जितक्रोधोरिमर्द
नः ॥ विश्वरूपोविशालाक्षः प्रभुः परिबृ
ढोदृढः ॥ ३८ ॥ इशः खड्गधरः श्रीमान्को
सलेयोनस्त्यकः ॥ विपुलांसोमहोरस्कः

परमेष्ठीपरायणः ॥३९॥ सत्यव्रतः सत्यसं
धोगुरुः परमधार्मिकः ॥ लोकज्ञोलोक
बंधुश्चलोकात्मालोककृत्प्रभुः ॥४०॥ अ
नादिर्भगवान्सेव्योजितमायोरघूद्वहः
रामोदयाकरोदक्षः सर्वज्ञः सर्वपालकः ॥

४१ ॥ ब्रह्मज्ञोनीतिमान्गोप्तासर्वदेवाभि
योहरिः ॥ सुंदरःपीतवासाश्चसूत्रकारः
पुरातनः ॥ ४२ ॥ सौम्योमहर्षिकोदंडीसर्व
जित्सर्वगोचरः ॥ कविःसुग्रीववरदःसर्वपु
ण्याधिकप्रदः ॥ ४३ ॥ भव्योजितारिषड्व

र्गंभ्महोदारोघनाशनः ॥ स्फकीर्त्तिरादि
पुरुषः कांतः पुण्यकृतागमः ॥ ४४ ॥ अ
कल्मषश्चतुर्बाहुः सर्वावासोदुरासदः ॥
स्मितभाषीनिवृत्तात्मास्मृतिमान्वीर्य
वान्प्रभुः ॥ ४५ ॥ धीरोदात्तोघनश्यामः स

र्वयुद्धविशारदः॥ अध्यात्मयोगनिलयः
सुमनालक्ष्मणाग्रजः॥४६॥ सर्वतीर्थम
यः शूरः सर्वयज्ञफलप्रदः॥ सर्वस्वरूपी
यज्ञेशोजरामरणवर्जितः॥४७॥ वर्णा
श्रमगुरुर्वर्णीशत्रुजित्पुरुषोत्तमः॥ शि

वलिंगप्रतिष्ठानापरमात्मापरावरः ॥४८
प्रमाणभूतोदुर्ज्ञेयःपूर्णःपरपुरंजयः
अनंतदृष्टिरानंदोधनुर्वेदोधनुर्धरः ॥४९
गुणाकरोगुणश्रेष्ठःसच्चिदानंदविग्रहः
अभिवाद्योमहाकायोविश्वकर्माविशा

रदः॥५०॥ विनीतात्मावीतरागस्तपस्वी
शोजनेश्वरः॥ कल्याणप्रकृतिःसर्वःसर्वे
शःसर्वकामदः॥५१॥ अक्षरःपुरुषःसा
क्षीकेशवःपुरुषोत्तमः॥ लोकाध्यक्षोम
हाकायोबिभीषणवरप्रदः॥५२॥ आनंद

स.

१४

विग्रहोज्योतिर्हनुमत्प्रभुरक्षयः॥ भ्राजि
ष्णुःसहनोभोक्तासत्यवादीबहुश्रुतः॥
५३॥सुखदःकारणंकर्त्ताभवबंधनमोच
कः॥देवचूडामणिर्नेताब्रह्मण्योब्रह्मव
र्धनः॥५४॥संसारतारकोरामःसर्वज्ञःस

विमोक्षकृत्॥ विश्वत्तमोविश्वकर्त्ताविश्वभर्त्ताचविश्वसृक्॥५५॥ नित्योनियतकल्याणःसीताशोकविनाशकृत्॥काकुत्स्थःपुंडरीकाक्षोविश्वामित्रभयापहः॥५६॥ मारीचमथनोरामोविराधवधपंडि

नः॥ कुसुमनाम्नानोरम्यः किरीटीत्रिद
शाधिपः॥५७॥ महाधनुर्महाकायोभी
मोभीमपराक्रमः॥ नलस्वरूपीनलज्ञ
स्तत्ववादीसुविक्रमः॥५८॥ भूतात्माभू
तकृत्स्वामीकालज्ञानीमहापटुः॥ अ

निर्विण्णोगुणग्रामोनिष्कलंकः कलं
कहा॥५९॥स्वभावभद्रः शत्रुघ्नः केशवः
स्थाणुरीश्वरः॥भूतादिः शंभुरादित्यः
स्थविष्टः शाश्वतोध्रुवः॥६०॥कवचीकुं
डलीचक्रीखड्गीभक्तजनप्रियः॥अमृ

स्कूर्जन्मराहितःसर्वजित्सर्वगोचरः ॥६१॥
अनुत्तमोप्रमेयात्मासर्वादिगुणसाग
रः ॥ समःसमात्मासमगोजटामुकुटमं
डितः ॥६२॥ अजेयःसर्वभूतात्माविष्व
क्सेनोमहातपाः ॥ लोकाध्यक्षोमहाबा

ह्वरस्मृतोवेदवित्तमः ॥ ६३ ॥ सहिष्णुःसद्ग
तिःशास्ताविश्वयोनिर्महाद्युतिः ॥ अ
तींद्रियोजितःप्रांशुरुपेंद्रोवामनोबली
६४ ॥ मधुमत्तोविधाताचब्रह्माविष्णुश्चशं
करः ॥ हंसोमरीचिर्गोविदोरत्नगर्भोम

हीपतिः ॥ ६५ ॥ व्यासोवाचस्पतिःसर्वःसु
रासुरनमस्कृतः ॥ जानकीवल्लभःपूज्यःप्र
कटप्रीतिवर्धनः ॥ ६६ ॥ संभवोतींद्रियो
वेद्योनिर्देश्योजांबवत्प्रभुः ॥ मदनोम
न्मथोनाथोविश्वरूपोनिरंजनः ॥ ६७ ॥

नारायणोग्रणीःसाधुर्जटायुप्रीतिव
र्द्धनः॥नैकरूपोजगन्नाथःसुरकार्य
हितःप्रभुः॥६८॥जितक्रोधोजितारा
तिःप्लवंगाधिपराज्यदः॥वसुदःसुभुजो
नेकमायोभव्यप्रमोदनः॥६९॥चंडांशुः

सिद्धिसंकल्पः शरणागतवत्सलः ॥ अ
गदोरोगहर्त्ताचमंत्रविन्मंत्रभावनः ॥
७० ॥ सौमित्रिवत्सलोधुर्योव्यक्ताव्यक्त
स्वरूपधृक् ॥ विशिष्टोग्रामणीः श्रीमान
नुकुलप्रियंवदः ॥ ७१ ॥ अतुलःसात्वि

क्रोधीरः शरासनविशारदः॥ ज्येष्ठः सर्व
गुणोपेतः शक्तिमान्नूताटकांतकः॥
७२॥ वैकुंठः प्राणिनांप्राणः कमठः कम
लाधिपः॥ गोवर्धनधरोमत्स्यरूपः कारु
ण्यसागरः॥ ७३॥ कुंभकर्णप्रभेत्ताचगो

स॰

१९

पीगोपालसंवृतः॥ मायावीस्वापनो
व्यापीरेणुकेयबलापहा॥७४॥ पिनाकम
थनोवेद्यःसमर्थोगरुडध्वजः॥ लोकत्रया
श्रयोलोकभरतोभरताग्रजः॥७५॥श्री
धरःसद्गतिर्लोकसाक्षीनारायणोवि

भुः॥ मनोवेगीमनोरूपीपूर्णःपुरुषपुं
गवः॥७६॥ यदुश्रेष्ठोयदुपतिर्भर्तावासः
सुविक्रमः॥ तेजोधराधरोव्यग्रश्चतुर्मूर्ति
र्महानिधिः॥७७॥ चाणूरमर्दनोवंद्यः
शांतोभरतवंदितः॥ शब्दातिगोगभी

रात्माकोमलांगः प्रजागरः ॥७८॥ लो

कोर्ध्वगः शेषशायीक्षीराब्धिनिलयोन

लः ॥ आत्मयोनिरदीनात्मासहस्रार्चिः

सहस्रपात् ॥७९॥ पर्जन्यः कुमुदोभूता

वासः कमललोचनः ॥ श्रीवत्सवक्षाः श्री

वासोवीरहालक्ष्मणाग्रजः॥८०॥लोका
भिरामोलोकारिमर्दनःसेवकप्रियः॥स
नातनतमोमेघश्यामलोराक्षसांतकः॥
८१॥दिव्यायुधधरःश्रीमानप्रमेयोजि
तेंद्रियः॥भूदेववंद्योजनकःप्रियकृत्प्रपि

नामहः ॥ ८२ ॥ उत्तमः सात्विकः सत्यः स
त्यसंधस्त्रिविक्रमः ॥ सुव्रतः सुलभः सूक्ष्मः
सुघोषः सुखदः सुखी ॥ ८३ ॥ दामोदरो
च्युतः शार्ङ्गी वामनो मधुराधिपः ॥ सप्तता
लप्रभेत्ता च मित्रवंशप्रवर्धनः ॥ ८४ ॥ देव

कीनंदनःशौरिःशृंगीकैटभमर्दनः॥का
लस्वरूपीकालात्माकालःकल्याणदः
कविः॥८५॥संवत्सरऋतुःपक्षोह्ययनो
दिवसोयुगः॥स्तवोविविक्तोनिर्लेपःस्त
व्योव्यापीनिराकुलः॥८६॥अनादिनि

धनः सर्वलोकपूज्यो निराश्रयः ॥ रसोर

सज्ञः सारज्ञः कलासारो रसात्मकः ॥

९७ ॥ सर्वज्ञः ख्यातिगो विद्याराशिः परम

गोचरः ॥ शेषो विशेषो विगतकल्मषो र

घुपुंगवः ॥ ९८ ॥ वर्णश्रेष्ठो वर्णभावो वर्णो

स·

वर्णगुणेश्वरः॥ कर्मसाक्षीगुरुश्रेष्ठोदे
वासुरनमस्कृतः॥ ८९॥ देवाधिदेवोदेव
र्षिर्देवासुरवरप्रदः॥ सर्वदेवमयश्चक्री
शार्ङ्ग·पाणिरनुत्तमः॥ ९०॥ मनोबुद्धिर
हंकारः प्रकृतिःपुरुषोव्ययः॥ न्यायो

न्यायीनयःश्रीमानजोनगधरोध्रुवः ॥ ११
लक्ष्मीविश्वंभरोभर्त्तादेवेंद्रोबलिमर्दनः
बाणारिमर्दनोयज्वानुत्तमोमुनिसेवितः
१२ ॥ देवाग्रणीःशिवध्यानतत्परःपरमे
श्वरः ॥ सामगेयप्रियःक्रूरःपुण्यकीर्त्तिः

सुलोचनः॥९३॥ पुण्यःपुण्याधिकःपूर्वः
पूर्णःपुरयितारविः॥ जटिलःकल्मष
ध्वांतप्रभंजनयितावसुः॥९४॥ अव्यक्त
लक्षणोव्यक्तोदशास्यद्विपकेसरी॥ क
लानिधिःकलारूपःकमलानंदवर्धनः

१५ ॥ अलंकरिष्णुरचलोरोचिष्णुर्विक्र
मोत्तमः ॥ जयोजयारिःसंपूर्णःशमनोभ
वभंजनः ॥ १६ ॥ आयुःशब्दःपतिःस्त्रष्टा
गोचरोरंजनोलघुः ॥ निःशब्दःपुरुषोमा
यीस्थूलःसूक्ष्मोविलक्षणः ॥ १७ ॥ आ

त्मयोनिरयोनिश्चसप्तजिह्वः सहस्रपा
त् ॥ अमृतांशुर्महागर्तो निवृत्तविषय
स्पृहः ॥ १८ ॥ त्रिकालज्ञो मुनिः साक्षी वि
हायसगतिः कृती ॥ सनातनतमः स्रग्वी
पेशलो जीविनांबरः ॥ १९ ॥ शक्तिमान्शं

खभृन्नाधोगदापद्मरथांगभृत्॥ निरी
होनिर्विकल्पश्चचिद्रूपोतीतसाध्वसः॥
१००॥ सनातनःसहस्राक्षःशतमूर्तिर्धन
प्रदः॥ हृत्पुंडरीकशयनःकठिनोद्रवएव
च॥ १॥ सूर्योग्रहपतिःश्रीमान्समर्थोनर्थ

नाशनः॥ अधर्मशत्रुरक्षय्यः पुरुहूतः
पुरुष्टुतः॥२॥ ब्रह्मगर्भो बृहद्गर्भो धर्मधेनुर्ध
नागमः॥ हिरण्यगर्भो ज्योतिष्मान्सुलला
टः सुविक्रमः॥३॥ शिवपूजापरः श्रीमा
भवानीप्रियकृद्वशी॥ नरो नारायणो॥

मः कपर्दीनीललोहितः ॥ ४ ॥ रुद्रः पशुप
तिस्थाणुर्विश्वामित्रोद्विजेश्वरः ॥ माताम
होमातरिश्वाविरिंचोविष्टरश्रवाः ॥ ५ ॥ अ
क्षोभ्यः सर्वभूतात्माचंडः सत्यपराक्रमः
वालखिल्योमहाकल्पः कल्पवृक्षः कलाध

स०

रः॥६॥ निदाघस्तपनोमेघः सत्वंपरबला
पहृत्॥ कबंधमथनोदिव्यः कंबुग्रीवः शि
वप्रियः॥७॥ सुखानिलः सुनिष्पन्नः सुरभिः
शिशिरात्मकः॥ असंस्पृष्टोनिधिः श्वरः प्र
माथीपापनाशकृत्॥८॥ वसुश्रवाः कव्यवा

२७

ह:प्रतमोविश्वमोचनः॥रामोनीलोत्पल
श्यामोवृषस्कंधोमहाद्युतिः॥९॥उत्तार
णोदुष्कृतिहादुर्धर्षोदुःसहोभयः॥पवि
त्रपादःपापारिर्मणिपुरोनभोगति॥१०॥
अमृतेशोमृतवपुर्धर्मीधर्मकृपाकरः॥

भगो विवस्वानादित्यो योगाचार्यो दिव
स्पतिः ॥ ११ ॥ उदारकीर्त्तिरुद्योगी वाङ्मयः
सदसन्मयः ॥ नक्षत्रमाली नाकेशः स्वाधि
ष्ठान षडाश्रयः ॥ १२ ॥ चतुर्वर्गफलो धर्मी
शक्तित्रयफलं निधिः ॥ निदानगर्भो निर्व्या

जोनिरीशोव्याजमर्दनः ॥१३॥ श्रीवल्ल
भः शिवारंभः शांतोभद्रः समंजसः ॥ भू
शायीभूतकृन्मूर्तिभूषणोभूतवाहनः ॥१४॥
अकायोभक्तकायस्थः कालज्ञानीमहा
पटुः ॥ परार्थवृत्तिरचलोविविक्तः श्रुतिसा

स॰

गरः ॥१५॥ स्वभावभद्रोरामस्थः संसारभय
नाशनः ॥ वेद्योवैद्योवियद्गोप्तासर्वामरमु
नीश्वरः ॥१६॥ सुरेंद्रः करणंकर्मकरः कर्मी
ह्यधोक्षजः ॥ ध्येयोग्निधुर्योधात्रीशः सं
कल्पः शर्वरीपतिः ॥१७॥ परमार्थगुरुर्दृष्टिः

२९
३०

शुचिराश्रितवत्सलः ॥ विष्णुर्जिष्णुर्विभु
र्यज्ञोयज्ञेशोयज्ञपालकः ॥ १८ ॥ प्रभवि
ष्णुर्ग्रसिष्णुश्चलोकात्मालोकपालकः
केशवः केशिहाकाव्यः कविः कारणका
रणं ॥ १९ ॥ काम्यकर्त्ताकलाशेषोवासुदे

वःपुरुष्टुतः॥ आदिकर्त्तावराहश्चमाधवो
मधुसूदनः॥२०॥ नारायणोनरोहंसोवि
ष्वक्सेनोजनार्दनः॥ विश्वकर्त्तामहायज्ञो
ज्योतिष्मान्पुरुषोत्तमः॥२१॥ वैकुंठःपुंड
रीक्षःक्रौंकृष्णस्सूर्यःसुरार्चितः॥ नारसिं

होमहाभीमोवज्रदंष्ट्रोनखायुधः ॥ २२ ॥
आदिदेवोजगत्कर्त्तायोगीशोगरुडध्व
जः ॥ गोविंदोगोपतिर्गोप्ताभूपतिर्भुवने
श्वरः ॥ २३ ॥ पद्मनाभोहृषीकेशोधाता
दामोदरःप्रभुः ॥ त्रिविक्रमस्त्रिलोकेशो

ब्रह्मेशप्रीतिवर्द्धनः ॥ २४ ॥ वामनोदुष्टदम

नोगोपींद्रोगोपवल्लभः ॥ भक्तप्रियोच्यु

तःसत्यःसत्यकीर्तिर्धृतिस्मृतिः ॥ २५ ॥ का

रुण्यःकरुणोव्यासःपापहाशांतिवर्द्ध

नः ॥ संन्यासीशास्त्रतत्वज्ञोमंदरोगिरि

केतनः ॥ २६ ॥ बदरीनिलयः शांतस्तप
स्वीवैद्यतः प्रभुः ॥ भूतावासो गुहावासः
श्रीनिवासः श्रियःपतिः ॥ २७ ॥ तपोवासो
मुदावासः सत्यवासः सनातनः ॥ पुरुषः पु
ष्करः पुण्यः पुष्कराक्षो महेश्वरः ॥ २८ ॥ पु

ण्यमूर्तिः पुराणज्ञः पुण्यदः पुण्यवर्द्ध
नः ॥ शंखी चक्री गदी शार्ङ्गी लांगली मु
सली हली ॥ २९ ॥ किरीटी कुंडली हारी मे
खली कवची ध्वजी ॥ योद्धा जेता महावीर्यः
शत्रुघ्नः शत्रुतापनः ॥ ३० ॥ शास्ता स्वस्तिक

रः शास्त्रः शांतिदः शंकरस्तुतः ॥ सारथिः
सात्विकः स्वामीसामवेदप्रियः समः ॥ ३१ ॥
पावनः साहसः शक्तिः संपूर्णांगः समृद्धि
मान् ॥ स्वर्गदः कामदः श्रीदः कीर्तिदः की
र्तिनायकः ॥ ३२ ॥ मोक्षदः पुंडरीकाक्षः क्षी

राब्धिकृतकेतनः ॥ सर्वात्मासर्वलोकेशः
प्रेरकः पापनाशनः ॥ ३३ ॥ वैकुंठः पुंडरीका
क्षः सर्वदेवनमस्कृतः ॥ सर्वव्यापीजगन्ना
थः सर्वलोकमहेश्वरः ॥ ३४ ॥ सर्गस्थित्यंत
कृद्देवः सर्वदेवसुखावहः ॥ अक्षयः शा

श्वतोनंतःक्षयवृद्धिविवर्जितः ॥ ३५ ॥ नि
र्लेपोनिर्गुणःसूक्ष्मोनिर्विकारोनिरंजनः
सर्वोपाधिविनिर्मुक्तःसत्तामात्रव्यवस्थि
तः ॥ ३६ ॥ अविकारीविभुर्नित्यःपरमात्मा
सनातनः ॥ अचलोनिर्मलोव्यापीनित्य

तृप्तोनिराश्रयः॥३७॥श्यामोयुवालोहि
ताक्षोदीप्तास्योमितभाषितः॥आजान
बाहुःसुमुखःसिंहस्कंधोमहाभुजः॥३८॥
सत्ववान्गुणसंपन्नोदीप्यमानःस्वतेज
सा॥कालात्माभगवान्कालःकालचक्र

प्रवर्तकः ॥ ३९ ॥ नारायणःपरंज्योतिःपर
मात्मासनातनः ॥ विश्वेश्वरोविश्वमूर्तिर्वि
श्वात्माविश्वभावनः ॥ ४० ॥ विश्वभुग्विश्व
भोक्ताचविश्वगोप्ताचशाश्वतः ॥ सर्वविश्व
सुहृच्छांतःसर्वभूतानुकंपनः ॥ ४१ ॥ सर्वेश्व

रेश्वरः सर्वः शर्वश्चाश्रितवत्सलः ॥ सर्वगः
सर्वभूतेशः सर्वभूताशयास्थितः ॥ ४२ ॥ अ
भ्यंतरस्यतमसः छेत्तानारायणः परः ॥ अ
नादिनिधनः स्रष्टाप्रजापतिपतिर्हरिः ॥
४३ ॥ नारसिंहोहृषीकेशः सर्वात्मासर्वदृग्व

श्री॥ जगतस्तस्थुषश्चैवप्रभुर्वेदाःसनात

नः॥ ४४ कर्त्ताधाताविधाताचसर्वेषांपति

रीश्वरः॥ सहस्रमूर्द्धाविश्वात्माविष्णुर्विश्व

दृगव्ययः॥ ४५ पुराणपुरुषःस्रष्टासह

स्राक्षःसहस्रपात्॥ तत्त्वंनारायणोविष्णु

स॰

२७

वासुदेवः सनातनः ॥ ४६ ॥ परमात्मा परंब्र
ह्म परंज्योतिः परात्परः ॥ अच्युतः पुरुषः
कृष्णः शाश्वतः शिव ईश्वरः ॥ ४७ ॥ नित्यः
सर्वगतः स्थाणुः रुद्रः साक्षी प्रजापतिः ॥ हि
रण्यगर्भः सविता लोककृल्लोकभृद्विभुः ॥

४८ ॥ अकारवाच्योभगवान्[वि]भूर्लीलाप
ति:प्रभु:॥ सर्वलोकेश्वर:श्रीमान्सर्वज्ञ:
सर्वतोमुख:॥४९॥ स्वामीसुशील:सुलभ:
सर्वज्ञ:सर्वशक्तिमान्॥ नित्य:संपूर्णका
मश्चनैसर्गिकसुहृत्सुधी:॥५०॥ कृपापीयू

षजलधिः शरण्यः सर्वदेहिनां ॥ श्रीमा
न्नारायणः स्वामीजगतांप्रभुरीश्वरः ॥ ५१
श्रीशः शरण्योभूतानांसंश्रिताभीष्टदा
यकः ॥ अनंतः श्रीपतीरामोगुणभृन्नि
र्गुणोमहान् ॥ ५२ ॥ एवमादीनिनामानि

संख्यातानिपुराणित्व ॥ उक्तानितवपुत्रेण
विघ्नराजेनधीमता ॥ ५३ ॥ सनत्कुमाराय
पुरातान्युक्तानिमयानघे ॥ एकैकंनाम
रामस्यसर्वपापप्रणाशनं ॥ ५४ ॥ सहस्र
नामफलदंसर्वैश्वर्यप्रदायकं ॥ सर्वसिद्धि

प्रदं नृणां भुक्तिमुक्तिफलप्रदं ॥ ५५ ॥ मंत्रात्म
कमिदं सर्वमाख्यातं सर्वमंगलं ॥ यः पठेच्छृ
णुयाद्वापि स तु ब्रह्मपदं लभेत् ॥ ५६ ॥ ताव
देव मदस्तेषां महापातकदंतिनां ॥ याव
न्न श्रूयते रामनामपंचाननध्वनिः ॥ ५७ ॥

स॰ ल ३९

ब्रह्मघ्नश्चसुरापश्चस्तेयीचगुरुतल्पगः॥ श
रणागतघातीचमित्रविश्वासघातकः॥ ५८
मातृहापितृहाचैवभ्रूणहावीरहातथा॥ को
टिकोटिसहस्त्राणिह्युपपापानियान्यपि॥ ५९
संवत्सरंक्रमाज्जप्त्वाप्रत्यहंरामसंनिधौ॥

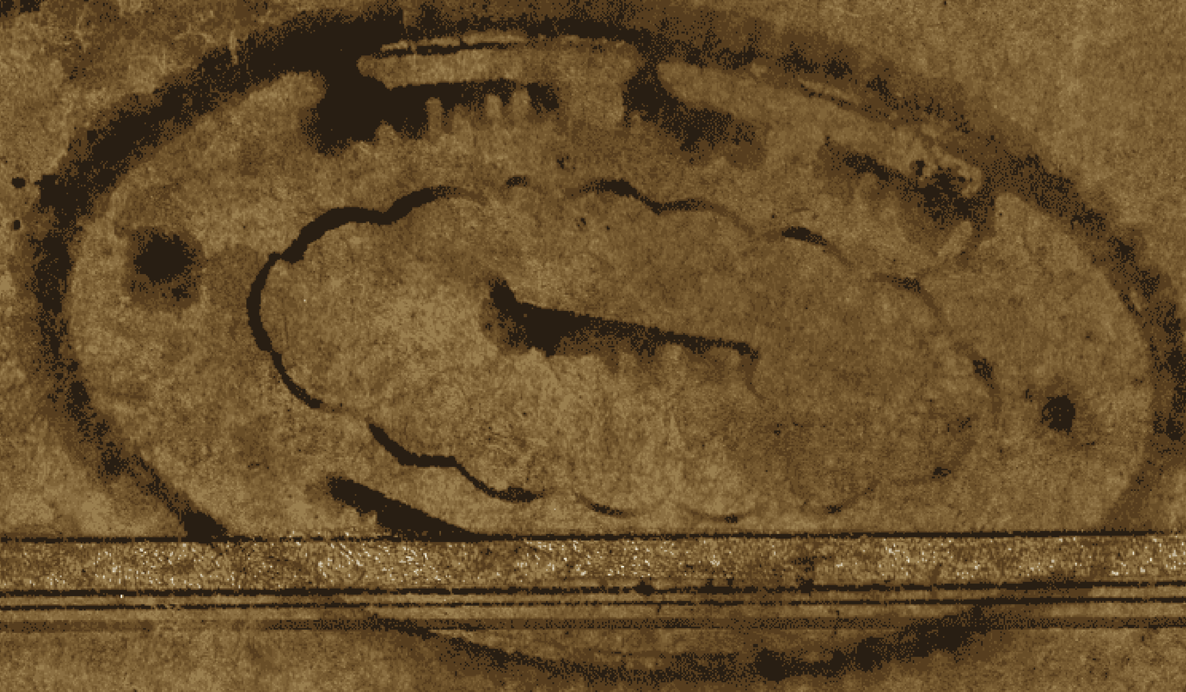
निष्कल्मषः सुखं भुक्त्वा ततो मोक्षमवाप्नुयात् ॥ ६० ॥ पार्वत्युवाच ॥ केनोपायेन लघुना रामनामसहस्रकं ॥ पठ्यते पंडितैर्नित्यं श्रो(ोतु)मिच्छाम्यहं प्रभो ॥ ६१ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ राम रामेति रामेति रमे रामे मनोरमे ॥ सहस्र

नामतत्तुल्यंश्रीरामनामवरानने ॥ ६२ ॥ मा
तारामोमत्सितारामचंद्रः स्वामीरामोम
त्सखारामचंद्रः ॥ सर्वस्वंमेरामचंद्रोदयालु
र्नान्यंजानेनैवजानेनजाने ॥ ६३ ॥ इति
श्रीलिंगपुराणेउमामहेश्वरसंवादेश्री

[illegible] ॥ ५

५१

श्री भाऊ शास्त्री केळवदकरस्येदं पुस्तकम्

क॰

आजानुबाहुमरविंददलायताक्षमाजन्म
सिद्धवरहासमुखप्रसादं श्यामंगृहीतश
रचापमुदाररूपंरामंसराममभिराममनुस्म
राम १ ॥ ॥ भगवन्परमानंदत
त्वत्करुणानिधे स्वरूपंरामचंद्रस्यकवचं

क·

वदमेप्रभो ॥ २ ॥ अगस्त्य उवाच शृणुवक्ष्या
म्यहंसर्वंसुतीक्ष्णमुनिसत्तम ॥ अद्वैतानं
दचैतन्यशुद्धसात्विकलक्षणः ॥ ३ ॥ बहिरंतः
सुतीक्ष्णात्ररामचंद्रः प्रकाशते ॥ तत्वविद्या
सिनोनिसंरमंतेपरमात्मनि ॥ ४ ॥ इतिराम

२

पदेनासौपरब्रह्माभिधीयते अभिरामे
तियन्नामकीर्त्तयंत्सेवनित्यशः ५ तेवि
ध्वंस्याखिलाघौघायांतिविष्णोः परंपदं
श्रीरामेतिपरंमंत्रंतदेवपरमंपदं ६ नी
लजीमूतसंकाशंविद्युद्वर्णांबरावृतं

तदेवतारकं विद्धिजन्ममृत्युभयापहं ॥ ७ ॥
श्रीरामेतिपरंब्रह्मभावमाप्नोत्यसंशयः ॥
अथध्यानंप्रवक्ष्यामिसर्वपापप्रणाशनं
॥ ८ ॥ कोमलांगंविशालाक्षंयुवानमतिसुंदरं ॥ सीतासौमित्रिसहितंजटामुकुटमं

जितं ॥ ९ ॥ मासितूणधनुर्बाणपाणिंदान
वमर्दनं ॥ यदाचोरभयेराजभयेशत्रुभये
तथा ॥ १० ॥ ध्यात्वासुरपतिंक्रुद्धकालान
लमिवांबरं चीरकृष्णाजिनधरंभस्मो
द्धूलितविग्रहं ११ आकर्णसशराकृष्ट

कोदंडभुजमंडलं ॥ रणेरिपून्रावणादी
न्तीक्ष्णाभिरभिवृष्टिभिः ॥ १२ ॥ संहरंतं
महावीरमुग्रमिंद्ररथेस्थितं ॥ लक्ष्मणादि
महावीरैर्वृतंहनुमदादिभिः ॥ १३ ॥ सुग्रीवा
दिमहावीरैःशैलवृक्षकरोद्धृतैः ॥ वेगो

स्यतालङ्कारैर्भोभोकारमहारवैः ॥ १४ ॥
महद्भिरभिधावद्भिः समरे रावणं प्रति ॥ श्री
रामशत्रुसंघातहनमर्दयखादय ॥ १५ ॥
भूतप्रेतपिशाचादीन् श्रीरामाशु विनाश
य ॥ एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं कवचं रामसंज्ञितं

१६ सुतीक्ष्णरामकवचं शृणु वक्ष्याम्यनुत्तमं ॥ अस्यश्रीरामकवचस्य ॥ अगस्त्यऋषि अनुष्टुप्छंदः श्रीरामोदेवता ॥ सर्वोपद्रवशांत्यर्थेजपेविनियोगः ॥ श्रीरामः पातुमेमूर्ध्निनित्यंपूर्वेरघुनंदनः ॥ उत्तरेमेरघुपति

५

भर्लिंदशरथात्मजः॥१७॥ दक्षिणेमेरघु
वरःपश्चिमेपातुराघवः॥ भ्रुवौद्दूर्वादल
श्यामस्तयोर्मध्येजनार्द्दनः॥१८॥ श्रोत्रेमे
पातुराजेंद्रोदृशौराजीवलोचनः॥ घ्राणंमे
पातुराजर्षिर्गल्लौमेजानकीपतिः॥१९॥

कर्णमूलेखरध्वंसीतालुंमेरघुवलभः ॥
जिव्हांमेवाक्पतिः पातुदंत्नावलीरधूत्तमः ॥
ओष्ठौश्रीरामचंद्रोमेमुखंपातुपरात्परः ॥
ज्ञानेंद्रियाणिमेपातुरामचंद्रश्चसर्वदा ॥
२१ ॥ कंठंपातुजगद्वंद्यः स्कंधौमेराक्षसांत

क

६

कः॥धनुर्बाणधरःपातुभुजौमेवालिमर्द
नः॥२२॥सर्वाण्यंगुलिपर्वाणिरामोमेरा
क्षसांतकः॥कुक्षिंमेपातुकाकुत्स्थःपातु
मेहृदयंहरिः॥२३॥स्तनौसीतापतिःपातु
पार्श्वौमेजामदग्न्यजित्॥मध्यंदाशरथिः

पातुनाभिंमेरघुनायकः॥२४॥कौसलेयः
कटिंपातुपृष्ठिंदुर्गतिनाशनः॥गुह्यंपातु
हृषीकेशः साक्थिनीसत्यविक्रमः॥२५॥उ
रूशार्ङ्गधरः पातुजानुनीहनुमत्प्रियः॥
जंघेपातुजगज्जैत्रः पादौमेताटकांतकः
॥२६॥

सर्वांगंपातुमेरामः सर्वसंधीननामयः ॥
जानकीवल्लभः पातुशब्दादीन्विषयान
पि ॥ २७ ॥ द्विपदादीनिभूतानिमत्संबंधीनी
यानिच ॥ जामदग्न्यमहादर्पदलनः पातु
तानिमे ॥ २८ ॥ सौमित्रिपूर्वजः पातुत्वगा

दीनिंद्रियाणिच॥ रोमकूपाण्यशेषाणिपा
तुसुग्रीवराज्यद:॥२९॥ वाङ्मनोबुध्यहंका
रज्ञानाज्ञानकृतानिच॥ जन्मांतरकृतानी
हपापानिविविधानिच॥३०॥ तानिसर्वा
णिदग्ध्वाशुहरकोदंडखंडन:॥ पातुमांस

र्वतोरामः शार्ङ्गपाणिधरः सदा ॥ ३१ ॥ इ
तीदं रामचंद्रस्य कवचं वज्रसंज्ञितं ॥ गुह्या
द्गुह्यतमं गुह्यं तवस्नेहात्प्रकीर्त्तितं ॥ ३२ ॥ यः
पठेच्छृणुयाद्वापि श्रावयेद्वा समाहितः ॥
सयाति परमं स्थानं रामचंद्रप्रसादतः ॥ ३३ ॥

क.

महापातकयुक्तोवागोघ्नोवाभ्रूणहातथा
श्रीरामवज्रकवचंपठन्सिद्धिमवाप्नुयात् ॥
३४ ॥ ज्वरापस्मारकुष्ठादिव्याधिभिः पीडि
तोपिसन् ॥ रविवारेजलेस्थित्वाजपोत्सि
द्धिमवाप्नुयात् ॥ ३५ ॥ रणेशत्रुभयेचोरेभ

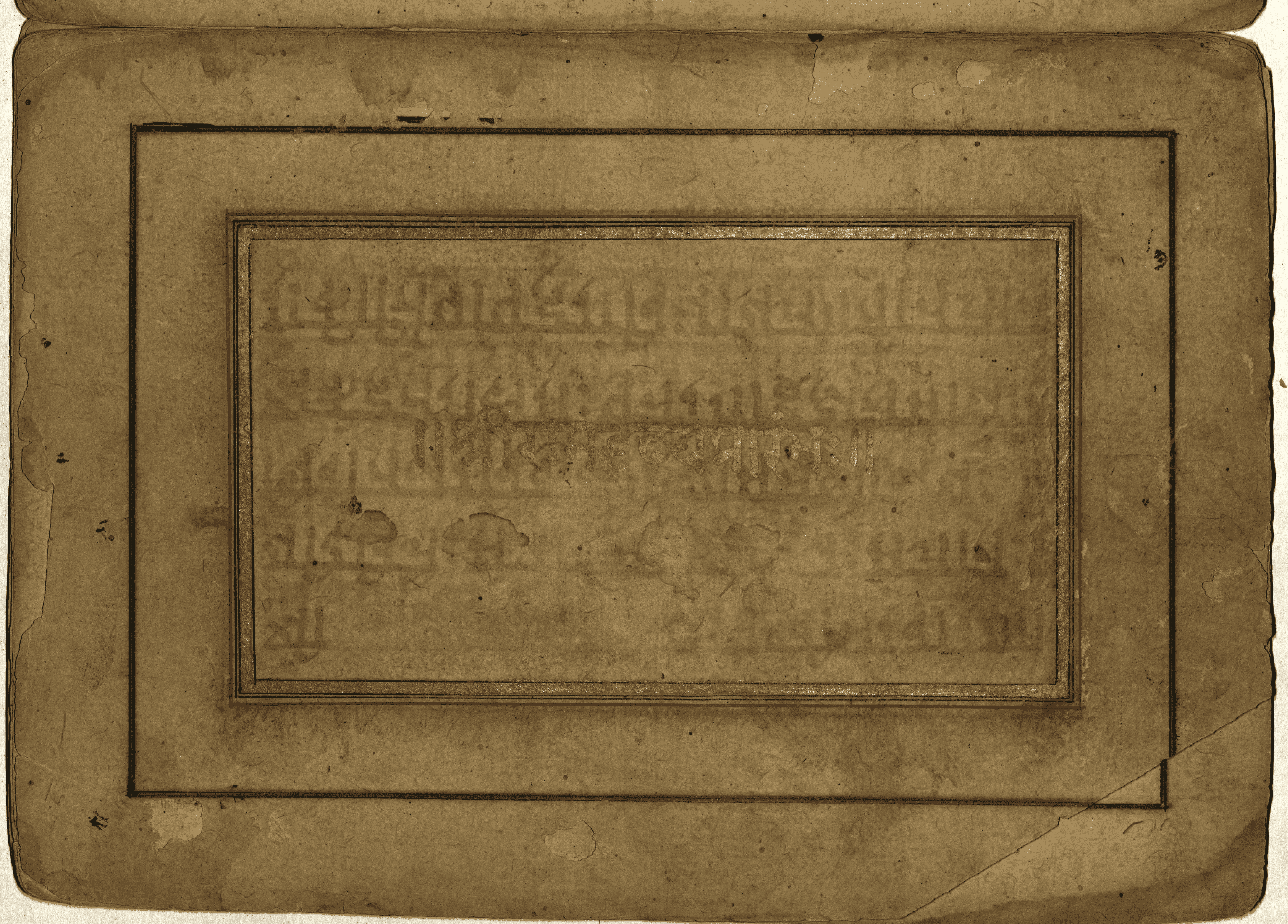
१

येराजभयेतथा ॥ ध्यात्वाश्रीमद्रघुपतिंयु
द्धइंद्ररथेस्थितं ॥३६॥ श्रीरामचंद्रकवच
पठनाद्विजयीभवेत् ॥ यःकंठेधारयेद्यन्त्र
कवचंरामसंज्ञितं ॥३७॥ आयुरारोग्यमैश्व
र्यंभवेत्तस्यनसंशयः ॥ अपुत्रोलभतेपुत्रम

धनीधनवान्भवेत् ॥३८॥ यंयंचिंतयतेकामंतंतंप्राप्नोत्यसंशयः॥ सत्यव्रतौरघुवरौविमलौसुधाम्नौदैत्यांतकौसुखकरौप्रबलौबलाढ्यौ ॥ विप्रप्रियौनृपवरौनिपुणौमहेशौतेजस्विनौवरसुतौमनसास्मरामि

३९ ॥ श्रीरामचंद्ररघुवल्लभराजहंसराजीवलोचनमनोहरराघवेंद्र ॥ सौमित्रिपूर्वजसमस्तजनाभिरामदासोहमद्यभवतः शरणागतोस्मि ॥ ५० ॥ इतिश्रीहिरण्यगर्भसंहितायांरामप्रोक्तंश्रीरामकवचंसंपूर्णं ॥

११

श्री गणेशायनमः ॥ यः पृथ्वीभरवारणा
यदिविजैः संप्रार्थितश्चिन्मयः संजातः पृ
थिवीतलेरविकुलेमायामनुष्योव्ययः ॥ नि
श्चक्रंहतराक्षसः पुनरगाद्ब्रह्मत्वमाद्यंस्थि
रांकीर्त्तिंपापहरांविधायजगतांतंजान

१

कीशंभजे ॥१॥ विश्वोद्भवस्थितिलयादिषु
हेतुमेकंमायाश्रयंविगतमायमचिंत्यमू
र्ति ॥ आनंदसांद्रममलंनिजबोधरूपं
सीतापतिंविदिततत्वमहंनमामि ॥२॥प
ठंतियेनित्यमनन्यचेतसः शृण्वंतिचा

हं

ध्यात्मिकसंज्ञितंशुभं ॥ रामायणंसर्वपु
राणसंमतंनिर्धूतपापाहरिमेवयांतिते
॥३॥ अध्यात्मरामायणमेवनित्यंपठेद्यदी
छेद्भवबंधमुक्तिं ॥ गवांसहस्रायुतकोटि
दानात्फलंलभेद्यः शृणुयात्सनित्यं ॥४॥

२

पुरारिगिरिसंभूताश्रीरामार्णवसंगता
अध्यात्मरामगंगेयंपुनातिभुवनत्रयं ॥
॥५॥ कैलासाग्रेकदाचिद्रविशतविमले
मंदिरेत्नरपीठेसंविष्टंध्याननिष्ठंत्रिनय
नमभयंसेवितंसिद्धसंघैः ॥ देवीवामां

हे॰

कंसंस्थागिरिवरतनयापार्वतीभक्तिन
म्राभ्राहेदंदेवमीशंसकलमलहरंवा
क्यमानंदकंदं ॥ ६ ॥ नमोस्तुतेदेवजगन्नि
वाससर्वात्मदृक्कुत्वंपरमेश्वरोसि ॥ पृच्छा
मितत्वंपुरुषोत्तमस्यसनातनंत्वंचसना

३

तनोमि ॥७॥ गोप्यं यदत्यंतमनन्यवाच्यं
वदंति भक्तेषु महानुभावाः ॥ तदप्यहो हं
तव देव भक्तः प्रियोसि मे त्वं वद यत्तु पृष्टं ॥
८॥ ज्ञानं सविज्ञानमथानुभक्ति वैरा
ग्ययुक्तं च मितं विभास्वन् ॥ जानाम्यहं

योषिदपिखडक्त्कं यथा तथा ब्रूहि तरंति

येन ॥ ९ ॥ इच्छामि चान्यच्च परं रहस्यं तदेव वा

च्मे वद वारिजाक्ष ॥ श्रीरामचंद्रे खिलतत्व

मारे भक्तिर्दृढा नौर्भवति प्रसिद्धा ॥ १० ॥ भ

क्तिः प्रसिद्धा भवमोक्षणाय नान्यत्ततः सा

धनमस्तिकिंचित् ॥ तथापिहत्संशयबं
धनंमेविभेतुमर्हस्यमलोक्तिभिस्त्वं ॥ ११ ॥ व
दंतिरामंपरमेकमाद्यंनिरस्तमायागुण
संप्रवाहं ॥ भजंतिचाहर्निशमप्रमत्ताः
परंपदंयांतितथैवसिद्धाः ॥ १२ ॥ वदंतिके

चित्सरमोपिरामः स्वाविद्ययासंवृतमा
त्मसंज्ञं ॥ जानातिनात्मानमतःपरेणसं
बोधितोवेदपरात्मतत्वं ॥ १३ ॥ यदिस्मजा
नातिकुतोविलापः सीताहृतेतेनहृतः
परेण ॥ जानातिनैवंयदिकेनसेव्यःसमो

हि सर्वैरपि जीवजातैः ॥१४॥ अत्रोत्तरं किं
विदितं भवद्भिस्तद्ब्रूत मे संशयभेदि वाक्यं
श्रीमहादेव उवाच ॥ धन्यासि भक्तासि प
रात्मनस्त्वं यज्ज्ञातुमिच्छा तव रामतत्वं ॥ पु
रा न केनाप्यभिचोदितोऽहं वक्तुं रहस्यं प

मंनिगूढं ॥१६॥ त्वयाद्यभक्त्यापरिनोदि
तोहंवक्ष्येनमस्कृत्सरघूत्तमंने ॥ रामःपर
त्मा प्रकृतेरनादिरानंदएकःपुरुषोत्त
मोहि ॥१७॥ स्वमाययाकृत्स्नमिदंहिसृष्ट्वा
नभोवदंतर्बहिरास्थितोयःसर्वांतरस्थो

पिनिगूढ आत्मात्वमाययासृष्टमिदंवि
चष्टे ॥१८॥ जगंतिनित्यंपरितोभ्रमंतियत्सं
निधौचुंबकलोहवद्धि ॥ एतन्नजानंति
विमूढचित्ताःस्वाविद्ययासंवृतमानसा
ये ॥१९॥ स्वाज्ञानमप्यात्मनिशुद्धबुद्धेस्वा

गोपयंतीह निरस्तमाये ॥ संसारमेवानु
सरंतितेवैपुत्रादिसक्ताः पुरुकर्मयुक्ताः
२० ॥ जानंतिनैवंहृदयेस्थितंवैचामीक
रंकंवगतंयथाज्ञाः ॥ यथाऽप्रकाशोनतु
विद्यतेरवौज्योतिःस्वभावेपरमेश्वरेतथा

विशुद्धविज्ञानघनेरघूत्तमे॰विद्याकथंस्या
त्परतःपरात्मनि ॥२१॥ यथाहिचाक्ष्याभ्र
मतागृहादिकंविनष्टदृष्टेर्भ्रमतीवदृश्य
ते ॥ तथैवदेहेंद्रियकर्त्तुरात्मनःकृतंपरेध्य
स्यजनोविमुह्यति ॥२२॥ नाहोनरात्रिःस

वितुर्यथाभवेत्प्रकाशारूपाभ्यांभिचार
तःकश्चित्॥ ज्ञानंतथाज्ञानमिदंद्वयंहरौ
रामेकथंस्थास्यतिशुद्धचिद्घने॥२३॥तस्मि
त्परानंदमयेरघूत्तमेविज्ञानरूपेहिनवि
द्यतेतमः॥ अज्ञानसाक्षिण्यरविंदलोच

नेमायाश्रयत्वान्नहिमोहकारणं ॥२४॥
अत्रतेकथयिष्यामिरहस्यमपिदुर्लभं
सीतारामम रुत्सूनुसंवादंमोक्षसाधनं
॥२५॥पुरारामायणेरामोरावणंदेवकंट
कं॥हत्वारणेरणश्लाघीसपुत्रबलवाहनं

॥२६॥ सीतयासहसुग्रीवलक्ष्मणाभ्यांस
मन्वितः॥ अयोध्यामगमद्रामोहनुम
त्प्रमुखैर्वृतः॥२७॥ अभिषिक्तः परिवृतो
वसिष्ठाद्यैर्महात्मभिः॥ सिंहासनेसमा
सीनः कोटिसूर्यसमप्रभः॥२८॥ दृष्ट्वा

हं
९

नदाहनूमंतंप्रांजलिंपुरतःस्थितं॥ कृ
तकार्यंनिराकांक्षंज्ञानापेक्षंमहामतिं
॥२९॥ रामःसीतामुवाचेदंब्रूहितत्वंहनू
मते॥ निःकल्मषोयंज्ञानस्यपात्रंनौनि
त्यभक्तिमान्॥३०॥ तथेतिजानकीप्राह

तत्वं रामस्य निश्चितं ॥ हनूमते प्रपन्नाय
सीतालोकविमोहिनी ॥ ३१ ॥ सीतोवाच ॥ रा
मं विद्धि परं ब्रह्म सच्चिदानंदमद्वयं ॥ सर्वो
पाधिविनिर्मुक्तं सत्तामात्रमगोचरं ॥ ३२
आनंदं निर्मलं शांतं निर्विकारं निरंजनं

सर्वव्यापिनमात्मानंस्वप्रकाशमकल्म
षं ॥ ३३ ॥ मांविद्धिमूलप्रकृतिंसर्गास्थि
त्यंतकारिणीं ॥ तस्यसंनिधिमात्रेणसृ
जामीदमतंद्रिता ॥ ३४ ॥ तत्सांनिध्या
न्मयासृष्टंतस्मिन्नारोप्यतेबुधैः ॥ अ

हं.

योध्यानगरेजन्मरघुवंशेतिनिर्मले ॥ ३५ ॥
विश्वामित्रसहायत्वंमखसंरक्षणंततः ॥
अहल्याशापशमनंचापभंगोमहेशि
तुः ॥ ३६ ॥ मत्पाणिग्रहणंपश्चाद्भार्गवस्य
मदक्षयः ॥ अयोध्यानगरेवासोमया

११

द्वादशवार्षिकः ॥ ३७ ॥ दंडकारण्यगमनं
विराधवधएवच्च ॥ मायामारीचमरणंमा
यासीताहानिस्तथा ॥ ३८ ॥ जटायुषोमोक्ष
लाभः कबंधस्यतथैवच ॥ शबर्याःपूजनं
पश्चात्सुग्रीवेणसमागमः ॥ ३९ ॥ वालि

नश्चवधः पश्चात्सीतान्वेषणमेवच ॥ सेतु
बधश्चजलधौलंकायाश्चनिरोधनं ॥ ५० ॥ रा
वणस्यवधोयुद्धेसपुत्रस्यदुरात्मनः ॥ विभीष
णेराज्यदानंपुष्पकेणमयासह ॥ ५१ ॥ अयो
ध्यागमनंपश्चाद्राज्येरामाभिषेचनं ॥ एवमा

स्त॰ १२

हीनिकर्माणिमयैवाचरितान्यपि ॥ ४२ ॥ आ
रोपयंतिरामेस्मिन्निर्विकारेखिलात्मनि ॥ रा
मोनगच्छतिनतिष्ठतिनानुशोचत्याकांक्षते
स्यजतिनोनकरोतिकिंचित् ॥ आनंदमूर्त्ति
रचलःपरिणामहीनोमायागुणाननुगतो

हितथाविभाति ॥४३॥ श्रीमहादेव० ततो
रामः स्वयंप्राहहनूमंतमुपस्थितं ॥ शृणुत
त्वंप्रवक्ष्यामिह्यात्मानात्मपरात्मनां ॥४४॥
आकाशस्ययथाभेदस्त्रिविधोदृश्यतेम
हान् ॥ जलाशयेमहाकाशस्तदवछिन्न

हं० १३

एवहि ॥४५॥ प्रतिबिंबारव्यमपरंदृश्यते

त्रिविधंनभः ॥ बुध्यवछिन्नचैतन्यमेकंपू

र्णमथापरं ॥४६॥ आभासस्त्वपरंबिंबभू

तमेवंत्रिधाचितिः ॥ साभासबुद्धेःकर्तृत्व

मविछिन्ने ऽविकारिणि ॥ साक्षिण्यारोप्य

तेभ्रांत्याजीवत्वंचतथाबुधैः॥४७॥आभा
सस्तुमृषाबुद्धिरविद्याकार्यमुच्यते॥अ
विछिन्नंतुतद्ब्रह्मविछेदस्तुविकल्पतः॥
४८॥अविछिन्नस्यपूर्णेनएकत्वंप्रतिपा
द्यते॥तत्वमस्यादिवाक्यैश्चसाभासस्या

हमस्तथा ॥४९॥ ऐक्यज्ञानंयदोत्पन्नंमहा
वाक्येनचात्मनोः॥ तदाविद्यास्वकार्यैश्च
नश्यत्येवनसंशयः॥५०॥ एतद्विज्ञायमद्
भक्तोमद्भावायोपपद्यते॥ मद्भक्तिविमुखा
नांहि शास्त्रगर्त्तेषुमुह्यतां॥ नज्ञानंनच

मोक्षः स्यात्तेषां जन्मशतैरपि ॥५१॥ इदं रहस्यं हृदयं ममात्मनो मयैव साक्षात्कथितं तवानघ ॥ मद्भक्तिहीनाय शठाय न त्वया दातव्यमैन्द्रादपि राज्यतोऽधिकं ॥५२॥ श्रीमहादेव उ० एतत्तेऽभिहितं देवि श्रीरामहृदयं

मया ॥ अतिगुह्यतमं ह्यद्यं पवित्रं पापशोधनं
५३ साक्षाद्रामेण कथितं सर्ववेदांतसंग्रहं
यः पठेत्सततं भक्त्या स मुक्तो नात्र संशयः ॥
५४ ब्रह्महत्यादिपापानि बहुजन्मार्जिता
न्यपि ॥ नश्यंत्येव न संदेहो रामस्य वचनं यथा

॥५५॥ योनिभ्रष्टोतिपापीपरधनपरदारे
षुनिसोद्यतोवास्तेयीब्रह्महाघ्नमातापितृ
वधनिरतोयोगिवृंदापकारी ॥ यः संपू
ज्याभिरामंपठतिचहृदयंरामचंद्रस्यभ
क्त्यायोगींद्रैरप्यलभ्यंपदमिहलभते

सर्वदेवैः सपूज्यं ॥ ५६ ॥ इति श्रीब्रह्मांडपु

राणे अध्यात्मरामायणे बालकांडे उमा

महेश्वरसंवादे रामहृदयं नाम समाप्तम् ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥श्रीरामस्तवराजप्रारंभः॥

श्रीगणेशायनमः अस्यश्रीरामचंद्रस्तवरा
जस्तोत्रमंत्रस्य ॥ सनत्कुमारऋषिः ॥ अनु
ष्टुप्छंदः ॥ श्रीरामोदेवता ॥ सीताबीजं ह
नुमान्शक्तिः ॥ श्रीरामप्रीत्यर्थेजपेविनि
योगः ॥ सूतउवाच ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्वज्ञं

व्यासंसत्यवतीसुतं॥ धर्मपुत्रः प्रहृष्टात्मा

प्रत्युवाचमुनीश्वरं॥ १॥ युधिष्ठिर॰ भगव

न्योगिनां श्रेष्ठसर्वशास्त्रविशारद॥ किंत

त्वंकिंपरंजाप्यंकिंध्यानंमुक्तिसाधनं॥ २॥

श्रोतुमिच्छामितत्सर्वंब्रूहिमेमुनिसत्तम

वेदव्यास उवाच धर्मराज महाभाग शृणुव
क्ष्यामि तत्वतः ॥ ३ ॥ यत्सर्वं यद्गुणातीतं यज्ज्ये
तिरमलं शिवं ॥ तदेव परमं तत्वं कैवल्यपद
कारणं ॥ ४ ॥ श्रीरामेति परं जाप्यं तारकं ब्रह्म
संज्ञकं ॥ ब्रह्महत्यादिपापघ्नमिति वेदवि

दोविड: ॥ ५ ॥ श्रीरामरामेतिजनायेजपं
तिचसर्वदा ॥ तेषांभुक्तिश्चमुक्तिश्चभवि
ष्यंतिनसंशय: ॥ ६ ॥ स्तवराज:पुराप्रोक्तो
नारदेनचधीमता ॥ तत्सर्वंसंप्रवक्ष्यामि
हरिध्यानपुर:सरं ॥ ७ ॥ तापत्रयाग्निशम

नंसर्वाघौघनिकृंतनं ॥ दारिद्रदुःखश
मनंसर्वसंपत्करंशिवं ॥ ८ ॥ विज्ञानफल
दंदिव्यंमोक्षैकफलसाधनं ॥ नमस्कृत्वा
प्रवक्ष्यामिरामंकृष्णंजगन्मयं ॥ ९ ॥ अयो
ध्यानगरेरम्येरत्नमंडपमध्यगे ॥ स्मरेत्क

त्यनरोर्मूलेरत्नसिंहासनंशुभं ॥१०॥ तन्मध्येऽष्टदलंपद्मंनानारत्नैश्चवेष्टितं ॥ स्मरेन्मध्येदाशरथिंसहस्रादित्यतेजसं ॥ ११ ॥ पितुरंकगतंराममिंद्रनीलमणिप्रभं कोमलांगंविशालाक्षंविद्युद्वर्णांबराव

तं ॥ १२ भानुकोटिप्रतीकाशं किरीटेन विरा
जितं रत्नग्रैवेयकेयूरं रत्नकुंडलमंडितं ॥
१३ रत्नकंकणमंजीरकोटिसूत्रैरलंकृतं ॥
श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं मुक्ताहारोपशोभितं
१४ दिव्यरत्नसमायुक्तमुद्रिकाभिरलंकृ

स्त० ४

तं ॥ राघवं द्विभुजं बालं राममीषत्स्मितानन ॥ १५ ॥ तुलसीकुंदमंदारपुष्पमाल्यैरलंकृतं ॥ कर्पूरागरुकस्तुरीदिव्यगंधानुलेपनं ॥ १६ ॥ योगशास्त्रेष्वभिरतं योगीशं योगदायकं ॥ सदाभरतसौमित्रिशत्रुघ्नै

रूपशोभितं ॥ १७ ॥ विद्याधरसुराधीशैः
सिद्धगंधर्वकिन्नरैः ॥ योगींद्रैर्नारदाद्यै
श्चस्तूयमानमहर्न्निशं ॥ १८ ॥ विश्वामित्र
वसिष्ठादिमुनिभिः परिसेवितं ॥ सनका
दिमुनिश्रेष्ठैर्योगिवृंदैश्चसेवितं ॥ १९ ॥ रा

मंरघुवरंवीरंधनुर्वेदविशारदं ॥ मंगलाय
तनंदेवंरामंराजीवलोचनं ॥ २० ॥ सर्वशास्त्रा
र्थतत्वज्ञमानंदकरसुंदरं ॥ कौसल्यानंदनं
रामंधनुर्बाणधरंहरिं ॥ २१ ॥ एवंसंचिंतये
द्विष्णुंयज्ज्योतिरमलंविभुं ॥ प्रहृष्टमान

सोभूत्वामुनिवर्यस्सनारदः॥२२॥सर्वलोक
हितार्थायतुष्टावरघुनंदनं॥ कृतांजलिपु
टोभूत्वाचिंतयन्नद्भुतंहरिं॥२३॥यदेकंय
त्परंनित्यंयदानंदचिदात्मकं॥यदेकंव्याप
कंलोकेतद्रूपंचिंतयाम्यहं॥२४॥विज्ञान

हेतुंविमलायताक्षंप्रसन्नरूपंसत्सुखैक
हेतुं॥ श्रीरामचंद्रंहरिमादिदेवंपरात्परंरा
ममहंभजामि ॥ २५ ॥ कविंपुराणंपुरुषंप
रस्तात्सनातनंयोगिनमीशितारं ॥ अणो
रणीयांसमनंतवीर्यंप्राणेश्वरंराममसौ

ददर्श ॥२६॥ श्रीनारदउवाच नारायणंजग
न्नाथमभिरामंजगत्पतिं ॥ कविंपुराणंवा
गीशंरामंदशरथात्मजं ॥२७॥ राजराजंर
घुवरंकौसल्यानंदवर्धनं ॥ भर्गवरेण्यंवि
श्वेशंरघुनाथंजगद्गुरुं ॥२८॥ सत्यंसत्यप्रि

स्त०

७

यश्रेष्ठंजानकीवल्लभंविभुं ॥ सौमित्रिपू
र्वजंशांतंकामदंकमलेक्षणं ॥२९॥आदि
त्यंरविमीशानंघृणिंसूर्यमनामयं ॥ आ
नंदरूपिणंसौम्यंराघवंकरुणामयं ॥
३०॥जामदग्नितपोमूर्त्तिंरामंपरशुधारि

पं ॥ वाक्यनिर्वरदं वाच्यं श्रीपतिं पक्षिवा
हनं ॥ श्रीशार्ङ्गधारिणं रामं चिन्मयानंद
विग्रहं ॥ हलधृग्विष्णुमीशानं बलरामं कृ
पानिधिं ॥ ३२ ॥ श्रीवल्लभं कृपानाथं जग
न्मोहनमच्युतं ॥ मत्स्यकूर्मवराहादिरूप

धारिणमव्ययं ॥ ३३ ॥ वासुदेवंजगद्योनिं
अनादिनिधनंहरिं ॥ गोविंदंगोपतिंकृ
ष्णंगोपीजनमनोहरं ॥ ३४ ॥ गोपालंगो
परीवारंगोपकन्यासमावृतं ॥ विद्युत्पुंजप्र
तीकाशंरामंकृष्णंजगन्मयं ॥ ३५ ॥ गोगो

पिकासमाकीर्णवेणुवादनतत्परं ॥ काम
रूपंकलावंतंकामिनीकामदंविभुं ॥ ३६ ॥ म
न्मथंमथुरानाथंमाधवंमकरध्वजं ॥ श्रीध
रंश्रीकरंश्रीशंश्रीनिवासंपरात्परं ॥ ३७ ॥
भूतेशंभूपतिंभद्रंविभूतिंभूतिभूषणं ॥ म

वडःखहरंवीरंडुष्टदानववैरिणं ॥ ३८ ॥ श्री
नृसिंहं महाबाहुं महांतंदीप्ततेजसं ॥ चि
दानंदमयंनित्यंप्रणवंज्योतिरूपिणं ॥
३९ ॥ आदित्यमंडलगतंनिश्चितार्थस्व
रूपिणं ॥ भक्तिप्रियंपद्मनेत्रंभक्तानामी

षितप्रदं ॥ ५० ॥ कौसलेयंकलामूर्त्तिंका
कुत्स्थंकमलाप्रियं ॥ सिंहासनेसमासीनं
नित्यव्रतमकल्मषं ॥ ५१ ॥ विश्वामित्रप्रियं
दांतंस्वदारनियतव्रतं ॥ यज्ञेशंयज्ञपुरु
षंयज्ञपालनतत्परं ॥ ५२ ॥ सत्यसंधंजित

क्रोधं शरणागतवत्सलं । सर्वक्लेशापह

रणं बिभीषणवरप्रदं ॥ ४३ ॥ दशग्रीवह

रं रुद्रं केशवं केशिमर्द्दनं । वालिप्रमथनं

वीरं सुग्रीवेप्सितराज्यदं ॥ ४४ ॥ नरवानर

देवैश्च सेवितं हनुमत्प्रियं । शुद्धं सूक्ष्मं प

रं शांतं तारकं ब्रह्मरूपिणं ॥ ४५ ॥ सर्वभूता
त्मभूतस्थं सर्वाधारं सनातनं ॥ सर्वकार
णकर्त्तारं निदानं प्रकृतेः परं ॥ ४६ ॥ निराम
यं निराभासं निरवद्यं निरंजनं ॥ नित्यानं
दं निराकारमद्वैतं तमसः परं ॥ ४७ ॥ परा

स्त०
११

स्मरतारंतत्वंसत्यानंदचिदात्मकं ॥ मनसा
शिरसानित्यंप्रणमामिरघूत्तमं ॥ ४८ ॥ स
र्वमंडलमध्यस्थंरामंसीतासमन्वितं ॥ न
मामिपुंडरीकाक्षममेयंगुरुतत्परं ॥ ४९ ॥
नमोस्तुवासुदेवायज्योतिषांपतयेनमः

नमोस्तुरामदेवायजगदानंदरूपिणे ॥५०॥ नमोवेदांतनिष्ठाययोगिनेब्रह्मवादिने ॥ मायाभयनिरस्तायप्रपन्नजनसेविते ॥५१॥ वंदामहेमहेशानचंडकोदंडखंडनं ॥ जानकीहृदयानंदनंदनंरघुनंदनं ॥५२॥ उत्फुल्लाम

रा०

१२

लकोमलोत्पलदलश्यामायरामायतेका
मायप्रमदामनोहरगुणग्रामायरामात्मने
योगारूढमुनींद्रमानससरोहंसायसंसा
रविध्वंसायस्फुरदोजसेरविकुलोत्तंसाय
पुंसेनमः ॥५३॥ भवोद्भवंवेदविदांवरिष्ठ

माप्रादित्यचंद्रानलसुप्रभावं ॥ सर्वार्थकंस

र्वगतस्वरूपंनमाभिरामंतमसःपरस्तात्॥

५४॥ निरंजनंनिःप्रतिमंनिरीहंनिराश्र

यंनिष्कलमप्रपंचं ॥ नित्यंध्रुवंनिर्विषय

स्वरूपंनिरंतरंराममहंभजामि ॥ ५५॥ भ

वार्धिपोतं भरताग्रजं तं भक्तिप्रियं भानु
कुलप्रदीपं ॥ भूताधिनाथं भुवनाधिपत्वं
भजामि रामं भवरोगवैद्यं ॥ ५६ ॥ सर्वाधिप
त्वं समरे गभीरं सत्वं चिदानंदमयस्वरूपं
सत्यं शिवं शांतिमयं शरण्यं सनातनं राम

महंभजामि ॥५७॥ कार्यक्रियाकारणम
प्रमेयंकविंपुराणंकमलायताक्षं ॥ कुमार
वेद्यंकरुणामयंतंकल्पद्रुमंरामंमहंभजा
मि ॥५८॥ त्रैलोक्यनाथंसरसीरुहाक्षंदया
निधिंद्वंद्वविनाशहेतुं ॥ महाबलंवेदनिधिं

सुरेशंसनातनंराममहंभजामि ॥५९॥ वे
दांतवेद्यंकविमीशितारमनादिमध्यांत
मचिंत्यमाद्यं॥ अगोचरंनिर्मलमेकरूपं
नमामिरामंतमसःपरस्तात् ॥६०॥ अशे
षवेदात्मकमादिसंज्ञमजंहरिंविष्णुम

नंतमाद्यं ॥ अपारसंवित्सुखमेकरूपंपरा
त्परंराममहंभजामि ॥ ६१ ॥ तत्त्वस्वरूपंपुरुषं
पुराणंस्वतेजसापूरितविश्वमेकं ॥ राजाधि
राजंरविमंडलस्थंविश्वेश्वरंराममहंभजा
मि ॥ ६२ ॥ लोकाभिरामंरघुवंशनाथंहरिं

चिदानंदमयं मुकुंदं ॥ अशेषविद्याधिपतिं
कवींद्रं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६३ ॥
योगींद्रसंघैः ज्ञानसेव्यमानं नारायणं नि
र्मलमादिदेवं ॥ नतोस्मि नित्यं जगदेकना
थमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥ ६४ ॥ वि

भूतिदं विश्वसृजं विराजं राजेंद्रमीशं र
घुवंशनाथं ॥ अचिंत्यमव्यक्तमनंतमूर्त्तिं
ज्योतिर्मयं राममहं भजामि ॥ ६५ ॥ अशेष
संसारविकारहीनमादिस्तुतं पूर्णसुखा
भिरामं ॥ समस्तसाक्षीनमसः परस्तात्

नारायणंविष्णुमहंभजामि ॥ ६६ ॥ मुनीं
द्रगुह्यंपरिपूर्णमेकंकलानिधिंकल्म
षनाशहेतुं ॥ परात्परंयत्परमंपवित्रंन
माभिरामंमहतोमहांतं ॥ ६७ ॥ ब्रह्मावि
ष्णुश्चरुद्रश्चदेवेंद्रोदेवतास्तथा ॥ आदि

त्वादिग्रहाश्चैवत्वमेवरघुनंदन ॥ ६८ ॥ ता
पसाऋषयः सिद्धाः साध्याश्चमरुतस्तथा
विप्रावेदास्तथायज्ञाः पुराणंधर्मसंहिताः
६९ ॥ वर्णाश्रमास्तथाधर्मावर्णधर्मास्तथै
वच ॥ यक्षराक्षसगंधर्वादिक्पालादिग्ग

स्त०

१७

जादयः ॥ ७० ॥ सनकादिमुनिश्रेष्ठास्त्वमे
वरघुनंदनं ॥ वसवोष्टौत्रयः कालारुद्रा
एकादशास्मृताः ॥ ७१ ॥ तारकादशादिक्
चैवत्वमेवरघुनंदन ॥ सप्तद्वीपाः समुद्रा
श्चनगानद्यस्तथाद्रुमाः ॥ ७२ ॥ स्थावराजं

गमाश्चैवत्वमेवरघुपुंगव॥ देवतिर्य्यङ्म
नुष्याणांदानवानांतथैवच॥७३॥माता
पितातथाभ्रातात्वमेवरघुनायक॥सर्वे
षांत्वंपरंब्रह्मत्वन्मयंसर्वमेवहि॥७४॥त्वम
क्षरंपरंज्योतिस्त्वमेवपुरुषोत्तम॥त्वमेव

तारकंब्रह्मत्वत्तोन्यन्नैवकिंचन ॥ ७५ ॥ शां
तंसर्वगतंसूक्ष्मपरंब्रह्मसनातनं ॥ राजी
वलोचनंरामंप्रणमामिजगत्पतिं ॥ ७६ ॥
श्रीवेदव्यासउ० ततः प्रसन्नः श्रीरामः प्रो
वाचमुनिपुंगवं ॥ तुष्टोस्मिमुनिशार्दूल

वृणुष्ववरमुत्तमं ॥७७॥ नारदउवा॰ यदि
तुष्टोसिसर्वज्ञश्रीरामकरुणानिधे ॥ त्व
न्मूर्त्तिदर्शनेनैव कृतार्थोहंममेप्सितं ॥७८
धन्योहंकृतकृत्योहंपुण्योहंपुरुषोत्तम
अद्यमेसफलंजन्मजीवितंसफलंचमे

७९॥ अद्यमेसफलंज्ञानमद्यमेसफलं
तपः॥ अद्यमेसफलोयज्ञस्त्वत्पादांभोज
दर्शनात्॥ ८०॥ अद्यमेसफलंसर्वंत्वन्ना
मस्मरणंतथा॥ त्वत्पादांभोरुहद्वंद्वसङ्ग
त्किंदेहिराघव॥ ८१॥ ततःपरमसंप्रीतोरा

म: प्राह सनारदं ॥ श्रीरामउवा मुनिवर्य्यम
हाभागमुने त्विष्टं ददामिते ॥ ८२ ॥ यत्वया
चेक्षितं सर्वं मनसा तद्भविष्यति ॥ श्रीनार
द उ० वरं नयाचे रघुनाथ युष्मत्पादाब्जभ
क्ति: सततं ममास्तु ॥ इदं प्रियं नाथ वरं प्रय

स०
२०

छपुनः पुनस्त्वामिदमेवयाचे ॥८३॥ श्री
वेदव्यासउवाच ॥ इत्येवमीडितोरामः प्रा
दात्तस्मैवरांतरं ॥ विरराममहातेजाः स
च्चिदानंदविग्रहः ॥८४॥ अद्वैतममलंज्ञा
नंतन्नामस्मरणंतथा ॥ अंतर्दधेजगन्ना

थः पुरतस्तस्य राघवः ॥ ८५ ॥ इतीदं रघुना
थस्य स्तवराजमनुत्तमं ॥ सर्वसौभाग्यसंप
त्तिदायकं मुक्तिदं शुभं ॥ ८६ ॥ कथितं ब्रह्मपु
त्रेण वेदानां सारमुत्तमं ॥ गुह्याद्गुह्यतमं दि
व्यं तव स्नेहात्प्रकीर्त्तितं ॥ ८७ ॥ यः पठेच्छृ

णुयाद्द्वापित्रिसंध्यं श्रद्धयान्वितः॥ ब्रह्म
हत्यादिपापानि तत्समानि बहूनि च॥
८८॥ स्वर्णस्तेयीसुरापायीगुरुतल्पायुता
नि च॥ गोवधाद्युपपापानि अनृतात्संभ
वानि च॥ ८९॥ सर्वैः प्रमुच्यते पापैः कल्मा

स्त॰

यूनश्शान्तोद्भवैः ॥ मानसं वाचिकं पापं कर्मणा ॥ समुपार्जितं ॥ १० ॥ श्रीरामस्मरणेनैव तत्क्षणा न्नश्यन्ति ध्रुवं ॥ इदं सत्यमिदं सत्यं सत्यमेतदिहो च्यते ॥ ११ ॥ रामं सत्यं परं ब्रह्म रामात्किंचिंन वि द्यते ॥ तस्माद्रामस्य रूपं च सत्यं सत्यमिदं ज

२२

गतू ॥ १२ ॥ श्रीरामचंद्ररघुपुंगवराजवर्यरा
जेंद्ररामरघुनायकराघवेश ॥ राजाधिराज
रघुनंदनरामभद्र दासोहमद्यभवतः शर
णागतोस्मि ॥ १३ ॥ वैदेहीसहितंसुरद्रुमत
लेहैमेमहामंडपेमध्येपुष्पसुखासनेम ॥

णिमयेवीरासनेसंस्थितं ॥ अग्रेवाचयति
प्रभंजनसुतेतत्त्वंमुनींद्रैः परंव्याख्यांतंभ
रतादिभिः परिवृतंरामंभजेश्यामलं ॥ १४
रामंरत्नकिरीटकुंडलधरंकेयूरहारान्वि
तंसीतालंकृतवामभागममलंसिंहास

स्त॰

२३

नस्थंविभुं ॥ सुग्रीवादिहरीश्वरैः सुरगणैः
संसेव्यमानंसदाविश्वामित्रपराशरादिमु
निभिः संस्तूयमानंप्रभुं ॥ १५ ॥ सकलगुण
निधानंयोगिभिस्तुयमानंभुजविजितवि
मानंराक्षसेंद्रादिमानं ॥ महितनृपभया

या

नंसीतंशोभमानंस्मरतहृदयविभावंब्र
ह्मरामाभिधानं॥१६॥रघुवरतवमूर्त्तिर्मा
मकेमानसाब्जेनरकगतिहरंतेनामधे
यंमुखेमे॥ अनिशमतुलभक्त्यामस्तक
स्त्वत्सदाब्जेभवजलनिधिमग्नंरक्षमामार्त्त

स्त·

२५

बंधो ॥१७॥ राममरत्नमहं वंदे चित्रकूटपतिं हरिं ॥ कौसल्याशुक्तिसंभूतं जानकीकंठभूषणं ॥१८॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां नारदप्रोक्तं रामरत्नस्तवराजः समाप्तः ॥

॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

॥ श्रीरामगीताप्रारंभः ॥

गी॰

श्री गणेशायनमः॥ सूतउवाच॥ ततोज
न्मंगलमंगलात्मनाविधायरामायण
कीर्त्तिमुत्तमां॥ चचारपूर्वाचरितंरघूत्तमो
राजर्षिवर्य्यैरपिसेवितंयथा॥१॥सौमित्रि
णापृष्टउदारबुद्धिनारामःकथाःप्राहपु

१

रातनीः शुभाः ॥ राज्ञः प्रमत्तस्य नगस्य शा
पतोद्धिजस्यतिर्यत्त्कमथाहराघवः ॥ २ ॥
कदाचिदेकांतमुपास्थितंप्रभुंरामंरमाला
लितपादपंकजं ॥ सौमित्रिरासादितशु
द्धभावनः प्रणम्यभक्त्याविनयान्वितोब्र

वीत॥३॥त्वंशुद्धबोधोसिहिसर्वदेहिना
मात्मास्यधीशोसिनिराकृतिःस्वयं॥प्रती
यसेज्ञानहशामधापितेपादाब्जभृंगा
हितसंगसंगिनां॥४॥अहंप्रपन्नोस्मिप
दांबुजंप्रभोभवापवर्गंतवयोगिभावितं

यथांजसाज्ञानमपारवारिधिंसुखंतरि
ष्यामित यानुशाधिमां ॥ ५ ॥ श्रुत्वाथसौ
मित्रिवचोखिलंतदाप्राह प्रपन्नार्तिहरः
प्रसन्नधीः ॥ विज्ञानमज्ञानतमोपशांत
येश्रुतिप्रपन्नंक्षितिपालभूषणं ॥ ६ ॥ मा

दौस्ववर्णाश्रमवर्णिताः क्रियाः क्लमास
मासादितशुद्धमानसः ॥ समाप्यतत्पूर्व
मुपात्तसाधनः समाश्रयेत्सद्गुरुमात्मल
ब्धये ॥ ७ ॥ क्रियाशरीरोद्भवहेतुराहताप्रि
याप्रियौतौभवतः सुरागिणः ॥ धर्मेतरौ

तत्रपुनःशरीरकंपुनःक्रियाश्चक्रवदीर्य
तेभवः ८ अज्ञानमेवास्यहिमूलकारणं
तज्ज्ञानमेवात्रविधौविधीयते विद्यैवतन्ना
शविधौपटीयसीनकर्मतज्जंसविरोधमी
रितं ९ नाज्ञानहानिर्नचरागसंक्षयोभवे

ततः कर्मसदोषमुद्भवेत् ॥ ततः पुनः संस्
तिरप्यवारिता तस्माद्बुधो ज्ञानविचारवा
न्भवेत् ॥१०॥ ननु क्रियावेदमुखेन चोदिता
यथैव विद्या पुरुषार्थसाधनं ॥ कर्त्तव्यता
प्राणभृतः प्रचोदिता विद्यासहायत्वमुपै

त्तिसापुनः ॥११॥ कर्मारूतौदोषमपिश्रुतिर्ज
गौतस्मात्सदाकार्यमिदंमुमुक्षणा ॥ ननु
स्वतंत्रा ध्रुवकार्यकारिणी विद्यानकिंचिन्म
नसाप्यपेक्षते ॥१२॥ नसत्सकार्योपिहि
यद्वदध्वरः प्रकांक्षतेन्यानपिकारका

दिकान् ॥ तथैवविद्याविधितःप्रकाशितै
र्विशिष्यतेकर्मभिरेवमुक्तये ॥ १३ ॥ केचिद्व
दंतीतिवितर्कवादिनस्तदप्यसद्दृष्टविरो
धकारणात् ॥ देहाभिमानादभिवर्द्धतेक्रि
याविद्यागताहंकृतितः प्रसिद्ध्यति ॥ १४ ॥

विशुद्धविज्ञानविरोचनांचिताविद्यात्म
वृत्तिश्चरमेतिभण्यते ॥ उदेतिकर्माखिल
कारकादिभिर्निहंतिविद्याखिलकारकादि
कान् ॥ १५ ॥ तस्मात्त्यजेत्कार्यमशेषतःसुधी
र्विद्याविरोधान्नसमुच्चयोभवेत् ॥ आत्मा

नुसंधानपरायणःसदानिवृत्तसर्वेंद्रियवृ
त्तिगोचरः॥१६॥यावच्छरीरादिषुमायया
त्मधीस्तावद्विधेयोविधिवादकर्मणां॥ने
तीतिवाक्यैरखिलंनिषेध्यतत्ज्ञात्वाप
रात्मानमथत्यजेत्क्रियाः॥१७॥यदापरा

त्मात्मविभेदभेदकं विज्ञानमात्मन्यवभा
निभास्वरं ॥ तदेवमायाप्रविलीयतेंजसा
सकारकाकारणमात्मसंस्थते: ॥१९॥ श्रु
तिप्रमाणाभिविनाशिताचसाकथंभवि
ष्यत्यपिकार्यकारिणी ॥ विज्ञानमात्राद

मलाद्द्वितीयतस्तस्मादविद्यानपुनर्भवि
ष्यति ॥१९॥ यदिस्मनष्टानपुनः प्रसूयते
कर्त्ताहमस्येतिमतिः कथंभवेत् ॥ तस्मा
त्स्वतंत्रानकिमप्यपेक्षते विद्याविमोक्षाय
विभातिकेवला ॥२०॥ सातैत्तिरीयश्रुति

राहसादरंन्यासंप्रशस्ताखिलकर्मणां

स्फुटं ॥ एतावदित्याह च वाजिनां श्रुतिर्ज्ञा

नं विमोक्षायनकर्मसाधनं ॥ २१ ॥ विद्यास

मत्वेन तु दर्शितस्त्वयाक्रतुर्न दृष्टांत उदा

हृतः समः ॥ फलैः पृथक्त्वाद्धॐकारकेक्र

तुःसंसाध्यतेज्ञानमतोविपर्ययं ॥२२॥
समस्तवायोमहमित्सनात्मधीरज्ञप्रसि
द्धान्ततुतत्वदर्शिनः ॥ तस्माद्बुधैस्त्याज्य
मपिक्रियात्मभिर्विधानतःकर्मविधिप्रका
शितं ॥२३॥ श्रद्धान्वितस्तत्वमसीतिवा

क्यतोगुरोः प्रमादादपि शुद्धमानसः॥
विज्ञायचैकात्म्यमथात्मजीवयोः सुखी
भवेन्मेरुरिवाप्रकंपनः॥ २४॥ आदौप
दार्थावगतिर्हिकारणंवाक्यार्थविज्ञान
विधौविधानतः॥ तत्त्वंपदार्थौपरमात्म

जीवकावसीतिचैकात्म्यमथानयोभवेत्
२५ प्रत्यक्षपरोक्षादिविरोधमात्मनोर्वि
हायसंगृह्यतयोश्चिदात्मनां संशोधितां
लक्षणयाचलक्षितांज्ञात्वास्वमात्मान
मथाद्वयोभवेत् २६ एकात्मकत्वाज्जह

नीनसंभवेत्तथाजहल्लक्षणताविरोधतः
सोयंपदार्थोविवभागलक्षणायुज्येतत
त्वंपदयोरदोषतः ॥२७॥ रसादिपंचीकृत
भूतसंभवंभोगालयंदुःखसुखादिकर्म
णां ॥ शरीरमाद्यंतवदादिकर्मजंमायाम

यंस्थूलमुपाधिमात्मनः ॥२८॥ सूक्ष्मंमनो
बुद्धिदशेंद्रियैर्युतंप्राणैरपंचीकृतभूतसं
भवं॥ भोक्तुःसुखादेरनुसाधनंभवेत्शरी
रमन्यद्विदुरात्मनोबुधाः ॥२९॥ अनाद्य
निर्वाच्यमपीहकारणंमायाप्रधानंतुप

रंशरीरकं॥ उपाधिभेदात्तुयतः पृथक्स्थि
तंस्वात्मानमात्मन्यवधारयेत्क्रमात्॥ ३०॥
कोशेषुपंचस्वपितत्तदाकृतिर्विभातिसं
गात्स्फटिकोपलोयथा॥ असंगरूपोय
मजोयतोद्वयोविज्ञायतोस्मिन्नभितोवि

चारिते ॥ ३१ ॥ बुद्धेस्त्रिधावृत्तिरपीह दृश्य
तेस्वभावादिभेदेन गुणत्रयात्मनः ॥ अन्यो
न्यतोस्मिन्व्यभिचारतो मृषानित्ये परे ब्र
ह्मणि केवले शिवे ॥ ३२ ॥ देहेंद्रियप्राण
मनश्चिदात्मनां संघादजस्त्रं परिवर्त्तते

धियः॥ इतिस्तमोमूलतयाज्ञलक्षणा
यावद्भवेत्तावदसौभवोद्भवः॥३३॥नेति
प्रमाणेननिराकृताखिलोहृदासमास्वा
दितचिद्घनामृतः॥ त्यजेदशेषंजगदात्त
सद्रसंपीत्वायथांभःप्रजहातितत्फलं

३४ ॥ कदाचिदात्मानमृतोनजायतेनक्षी
यतेनापिविवर्द्धते ऽनवः ॥ निरस्तसर्वाति
शयःसुखात्मकःस्वयंप्रभःसर्वगतोयमद्व
यः ॥ ३५ ॥ एवंविधेज्ञानमयेसुखात्मकेक
थंभवेदुःखमयःप्रतीयते ॥ अज्ञानतो

ध्यासवशात्प्रकाशते ज्ञानेविलीयेतवि
रोधतःक्षणात् ॥ ३६ ॥ यदन्यदन्यत्रविभा
व्यतेभ्रमादध्यासमित्याहुरमुंविपश्चि
तः ॥ असर्पभूतेहिविभावनंयथारज्ज्वा
दिकेतद्वदपीश्वरेजगत् ॥ ३७ ॥ विकल्प

मायारहितेचिदात्मकेहंकारएषःप्रथमः
प्रकल्पितः॥अध्यासएवात्मनिसर्वकार
णेनिरामयेब्रह्मणिकेवलेपरे॥३८॥इछा
दिरागादिसुखादिधर्मिकाःसदाधियःसं
सृतिहेतवःपरे॥यस्मात्प्रसुप्तौतदभावतः

परःसुखस्वरूपेणाविभात्यतोहिनः ॥३९॥
अनाद्यविद्योद्भवबुद्धिबिंबितोजीवःप्र
काशोयमितीर्यतेचितः ॥ आत्माधियः
साक्षितयापृथक्स्थितोबुध्यापरिछिन्न
परःसएवहि ॥४०॥ चिद्बिंबसाक्षात्मधियां

प्रसंगतस्त्वेकत्ववासादनलोकलोहव
त् ॥ अन्योन्यमध्यासवशात्प्रतीयतेजडा
जडत्वंचचिदात्मचेतसोः॥४१॥ गुरोःसका
शादपिवेदवाक्यतःसंजातविद्यानुभवो
निरीक्ष्यतं॥ स्वात्मानमात्मस्थमुपाधिव

र्जितंत्यजेदशेषंजडमात्मगोचरं॥ ४२॥ प्र
काशरूपोहमजोहमद्वयःसकृद्विभातो
हमतीवनिर्मलः॥ विशुद्धविज्ञानमयोनि
रामयःसंपूर्णआनंदमयोहमक्रियः॥
४३॥ सदैवमुक्तोहमचिंत्यशक्तिमान

तींद्रियज्ञानमिविक्रियात्मकः ॥ अनं
तपारोहमहार्न्निशंबुधैर्विभावितोहंहृदि
वेदवादिभिः ॥ ५४ ॥ एवंसदात्मानमखंडि
तात्मनाविचारमाणस्यविशुद्धभावना ॥
हन्यादविद्यामचिरेणकारकैरसायनंय

हृदुपासितंरुजः॥४५॥विविक्तआसीन
उपारतेंद्रियोविनिर्जितात्माविमलांतरा
शयः॥विभावयेदेकमनन्यसाधनोविज्ञा
नदृक्केवलआत्मसंस्थितः॥५६॥विश्वंय
देतत्परमात्मदर्शनंविलापयेदात्मनिस

त्कारणं ॥ पूर्णश्चिदानंदमयोवशिष्यत्तेन

वेदबाह्यंनचकिंचिदांतरं ॥ ४७ ॥ पूर्वंसमा

धेरखिलंविचिंतयेदोंकारमात्रंसचराचरं

जगत् ॥ तदेववाच्यंप्रणवोहिवाचकोविभ्म

तेज्ञानवशोन्नबोधतः ॥ ४८ ॥ अकारसंज्ञः

गी॰

भा

१६

पुरुषोहिविश्वकोह्युकारकस्तैजसईर्यते

क्रमात् ॥ प्राज्ञोमकारःपरिपठ्यतेखिलैः

समाधिपूर्वंनतुनत्वतोभवेत् ॥ ४१ ॥ विश्वं

त्वकारंपुरुषंविलापयेदुकारमध्येबहुधा

व्यवस्थितं ॥ ततोमकारेप्रविलाप्यतैजसं

द्वितीयवर्णंप्रणवस्यचांतिमे॥५०॥मका
रमप्यात्मनिचिद्घनेपरेविलापयेत्प्राज्ञ
मपीहकारणं॥सोहंपरंब्रह्मसदाविमुक्ति
मद्विज्ञानदृग्मुक्तउपाधितोमलः॥५१॥ए
वंपरिज्ञातपरात्मभावनःस्वानंदतुष्टःप

रिविस्मृताखिलः॥ आत्मेमनित्यात्मसु
खप्रकाशकःसाक्षाद्विमुक्तोचलवारि
सिंधुवत्॥५२॥ एवंसदाभ्यस्तसमाधियो
गिनोनिवृत्तसर्वेंद्रियगोचरस्यहि॥ वि
निर्जिताशेषरिपोरहंसदादृश्योभवेयंजि

तषड्गुणात्मनः॥५३॥ ध्यात्वैवमात्मानमह
र्निशंमुनिस्तिष्ठेत्सदामुक्तसमस्तबंधनः
प्रारब्धमश्नंस्त्वभिमानवर्जितोमय्येवसा
क्षात्प्रविलीयतेततः॥५४॥ आदौचमध्ये
चतथैवचांततोभवंविदित्वाभयशोकका

रणं ॥ हित्वासमस्तंविधिवादचोदितंभजे
त्वमात्मानमथाखिलात्मनां ॥५५॥ आत्म
न्यभेदेनविभावयन्निदंभवत्यभेदेनमया
त्मनानदा ॥ यथाजलंवारिनिधौयथापयः
क्षीरेवियद्व्योम्न्यनिलेयथानिलः ॥५६॥ ३

स्थंयदीक्षेतनहिलोकसंस्थितोजगन्मृषैवे
तिविभावयन्मुनिः॥ निराकृतत्वाछ्रुति
युक्तिमानतोयथेंदुभेदोदिशिदिक्भ्रमा
दयः॥५८॥ यावन्नपश्येदखिलंमदात्मकं
तावन्मदाराधनतत्परोभवेत्॥ श्रद्धालुरत्यू

र्जितभक्तिलक्षणोयस्तस्यदृश्योहमहर्नि
शंहृदि॥ ५८॥ रहस्यमेतच्छ्रुतिसारसंग्रहंम
याविनिश्चित्यतवोदितंप्रिय॥ यस्त्वेतदालो
चयतीहबुद्धिमान्समुच्यतेपातकराशि
भिःक्षणात्॥ ५९॥ भ्रान्तर्यदीदंपरिहृश्य

तेजगन्मायैवसर्वंपरिहृत्सचेतसा॥ मद्भा
वनाभावितशुद्धमानसः सुखीभवानंदम
योनिरामयः॥ ६०॥ यः सेवतेमामगुणंगु
णात्परंहृदाकदावायदिवागुणात्मकं
सोहंस्वपादांचितरेणुभिः स्पृशन्पुनाति

लोकत्रितयंयथारविः ॥६१॥ विज्ञानमे
तदखिलंश्रुतिसारमेकंवेदांतवेद्यचरणे
नमयैवगीतं ॥ यःश्रद्धयापरिपठेद्गुरुभक्ति
युक्तोमद्रूपमेतियदिमद्वचनेषुभक्तिः ॥६२॥

२१

[OrderDescription]
,CREATED=16.01.20 15:32
,TRANSFERRED=2020/01/16 at 15:55:11
,PAGES=229
,TYPE=STD
,NAME=S0002549
,Book Name=M-419-RAMGEETA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF

FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF

FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF

FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF

FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF

FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF

FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF

FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF
,FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF

FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF
,FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF
,FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF

FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF
,FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF

FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF
,FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
,FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF

FILE201=00000201.TIF
,FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF
,FILE212=00000212.TIF
,FILE213=00000213.TIF
,FILE214=00000214.TIF
,FILE215=00000215.TIF
,FILE216=00000216.TIF
,FILE217=00000217.TIF
,FILE218=00000218.TIF
,FILE219=00000219.TIF

FILE220=00000220.TIF
,FILE221=00000221.TIF
,FILE222=00000222.TIF
,FILE223=00000223.TIF
,FILE224=00000224.TIF
,FILE225=00000225.TIF
,FILE226=00000226.TIF
,FILE227=00000227.TIF
,FILE228=00000228.TIF
,FILE229=00000229.TIF
,